

Oponentský posudek bakalářské práce

Název práce: Psychologické aspekty života osob trpících demencí v denních stacionářích

Obor: Psychologie s rozšířením o speciální pedagogiku

Autorka práce: Mgr. Žaneta Naimová

Autorka uchopila poměrně v současnosti frekventované téma, resp. posouzení kvality života osob seniorského věku, kteří jsou zatíženi neurodegenerativním onemocněním CNS. V teoretické práci se v úvodu zaměřuje na „stáří jako vývojový úkol“ zde pak v dalších dvou podkapitolách blíže rozvádí poslední období vývojové teorie E. Eriksona, resp. „společenskou integritu x odloučenost“, teorii dále rozvádí pohledem J. Eriksonové, která akcentuje bazální důvěru jako základní pilíř opory v tomto období. Rovněž pak poukazuje na limit teorie, kdy nepředpokládá jiné, než existenciální problémy, které by mohly pozdní období života komplikovat a tím tak čtenáři poskytuje širší úhel pohledu na problematiku kvality života ve vysokém věku. V této části práce se nabízí do úvahy zapojení více zdrojů, které jsou dnes k tématu dostupné.

Následuje kapitola přibližující stručně čtenářům problematiku jednotlivých typů demence, jejich příčin a následně stádií, které toto onemocnění má a jakým způsobem se odráží do kvality kognitivních procesů a osobnosti.

Po přehledu následuje velmi dobrá kapitola pro utvoření představy, jakým způsobem je možné z psychologického hlediska ovlivňovat, resp. mírnit postupnou deterioraci kognitivních funkcí, a klienta tak celkově aktivizovat. Rovněž autorka se dotýká vhodnosti jednotlivých přístupů vzhledem k typům obtíží, osobní historii a osobnostnímu nastavení klientů. Jako velmi dobrou vnímám kapitolu o psychologických aspektech demence, procesu akceptace a vyrovnání se s takto závažným onemocněním, a to jak pro klienta, tak pro jeho blízké. Navazuje tak dobře na následující kapitolu, která objasňuje jednotlivé typy péče o osoby s tímto onemocněním, širěji zde rozvádí právě program a služby denních stacionářů, jejichž terén mapovala v praktické části.

V praktické části si autorka klade otázku, jaký je osobní význam života osob s demencí v denních stacionářích. Výzkumný vzorek volila metodou záměrného výběru. Čítá 6 klientů denního stacionáře s postižením demencí ve středně těžké fázi, se zachovalou schopností komunikace a 3 zaměstnance DS. V této části by bylo vhodné doplnit data o jednotlivé výsledky vyšetření klientů. (Například výsledky MMSE/MoCa, nebo jiného druhu (neuro)psychologického vyšetření, objektivizující inkluzivní/exkluzivní kritéria zařazení klientů do vzorku).

Do úvahy se rovněž nabízí, proč nebyl screening (např. MMSE) autorkou realizovaný před rozhovorem s klienty, aby byla hloubka demence objektivizována vzhledem k progresivní povaze tohoto onemocnění. Závěry vyšetření klientů, se kterými autorka pracovala, mohou být s větším odstupem a již neodpovídající skutečnosti. Kritéria výběru zaměstnanců jsou volena srozumitelně.

Velmi dobrá je kapitola představení jednotlivých klientů (kapitola 6), kdy si čtenář může udělat bližší představu s kým autorka pracovala, jaké jsou zájmy, osobnost a důvody pobytu v DS.

Autorka dále rozvádí jednotlivá témata života v denním stacionáři (kapitola 7) – sociální vztahy, přístup pečujících zaměstnanců, adaptace klientů na prostředí denního stacionáře, jeho programu a prožívané zkušenosti. U všech témat dokládá části rozhovorů a poskytuje sumarizaci pohledu klientů a zaměstnanců.

V diskuzi autorka shrnuje své poznatky a odpovídá na jednotlivé výzkumné otázky. Je patrná její orientovanost a poměrně hluboký vhled do řešené problematiky. Prezentuje, co je pro klienty a

zaměstnanec při pobytu, resp. péče o klienty důležité. Vše dále propojuje s výsledky zahraničních výzkumů. Poukazuje rovněž na limity své práce, zejména týkající se vzorku (malý počet respondentů, genderová nevyváženost a nízkokapacitní DS), které nedovolují na základě výzkumu formulovat obecné závěry.

Práce je tématem velmi aktuální, logicky členěná na teoretickou a praktickou, obsahuje všechny povinné části. Z hlediska jazykového bez chyb, nebo neobratností.

Práci doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 27. 8. 2023

PhDr. Daniel Kubín